

ORKESTER in SKUPINE GLASBIL

**Ali veš kaj je orkester? Katera glasbila
igrajo v orkestru?**

**Ali si že poslušal orkester v živo? Ali ti je
všeč takšna glasba?**

Glasbena pravljica: Peter in volk

Spomnimo se 3. razreda
in prisluhnimo
**glasbeni pravljici Peter
in volk.**

Najprej poslušaj pravljico o
Petru in volku.

<https://www.youtube.com/watch?v=6csMTFzBqAU>

Oglej si še glasbeno predstavo na
odru z naslovom Peter in volk.

Pozorno prisluhni in poskusi se
spomniti, **katera glasbila**
predstavljajo živali.

<https://www.youtube.com/watch?v=XBIOM8lH1Rc>

**Če si pozabil, si poglej
na naslednji strani.**

Petra predstavljajo godala.

**V zgodbi nastopajo tudi tolkala.
Lovce predstavljajo TIMPANI.**

**V zgodbi nastopajo tudi trobila:
Volka predstavlja ROG.**

V zgodbi nastopajo 4 pihala:

Ptičko predstavlja FLAVTA.

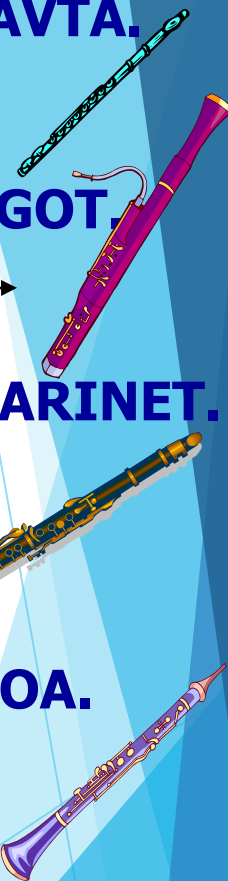
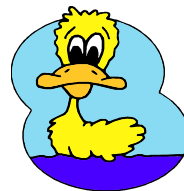
Dedka predstavlja FAGOT.

Mačko predstavlja KLARINET.

Račko predstavlja OBOA.

**Ali se spomniš, kako
se pravljica konča?**

KAJ JE ORKESTER?

A veš iz
katere risanke
je ta skladba?

Orkester je glasbeni
sestav, kjer igrajo
različne skupine glasbil.

Skupine glasbil so :

- godala,
- pihala,
- trobila,
- tolkala,
- brenkala (harfa),
- glasbila s tipkami (klavir).

POSLUŠAJ

<https://www.youtube.com/watch?v=kYrUWfLLYIO>

Največji orkester je SIMFONIČNI ORKESTER.

Še nekaj posebnosti:

- Violine so razdeljene na **prvo in drugo** violino. Vseh skupaj jih je 30.
- V Sloveniji poznamo veliko simfoničnih orkestrov, na primer **Orkester slovenske filharmonije** in **Orkester RTV Slovenija**

Kako je razporejen orkester?

Okrog **dirigenta** so razporejena **godala**: violine na levi, viole na sredini, violončelo na desni strani, za njimi kontrabasi.

Na sredini za godali so razvrščena **pihala**: flavte, klarineti, oboe, fagoti ...

Za pihali so razvrščena **trobila**: trobente, pozavne, tuba in rogovi.

Daleč zadaj je prostor za **tolkala**: pavke (timpani), metalofon, triangel ...

Na naši levi strani je prostor za občasne goste: klavir in harfo. Harfa sodi med **brenkala**, klavir pa med **glasbila s tipkami**.

Oglej si
naslednjo
stran.

Kdo je dirigent? Dirigent je glasbenik, ki s kretnjami vodi ORKESTER ali ZBOR. Dirigira z dirigentsko paličico. Pred seboj ima notni zapis vseh glasov oz. instrumentov glasbe, ki jo izvaja orkester. S svojimi gibi označuje HITROST igranja, ritem in dinamiko.

V orkestru so GLASBILA razporejena takole:

PIHALA

(flavta, klarinet in saksofon, fagot, oboa)

GLASBILA
S TIPKAMI
(klavir)

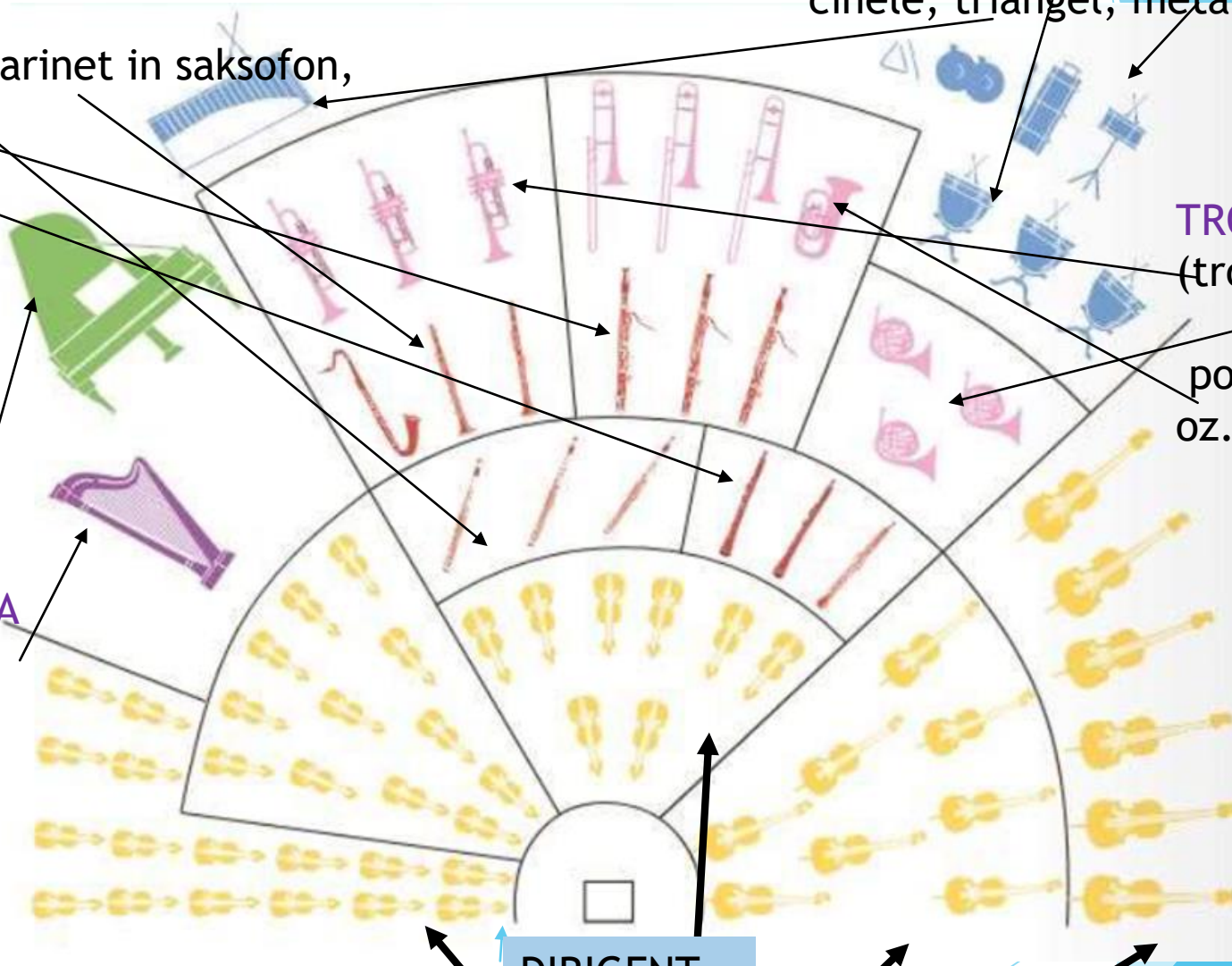
BRANKALA
(harfa)

TOLKALA (timpani(pavke), bobni, činele, triangel, metalofon)

TROBILA
(trobenta, rog, pozavna in bas oz. tuba)

DIRIGENT

GODALA (violine (1. in 2. violina, viola, violončelo, kontrabas)

Poseben IZZIV:

Doma si lahko pripraviš orkester s pomočjo svojih igračk. Igračke razvrsti v orkester.

Lahko jim dodaš listke z napisi: **godala, pihala, trobila in tolkala**. Občasno je vključen **klavir ali harfa**.

Sam prevzemi vlogo DIRIGENTA in vodi svoj orkester ob glasbenem posnetku.

POSLUŠAJ

<https://www.youtube.com/watch?v=aU-ka1Z5Koc>

KONCERTNI BONTON

Ali poznamo
pravila
obnašanja na
koncertu ?

1. Za koncert se primerno oblečemo in obujemo (športna oprema ni primerna za koncert v dvorani).
2. Na koncert pridemo pravočasno. Če zamudimo, vstopimo v dvorano med pavzo, ploskanjem ali počakamo do odmora.
3. Med koncertom ne motimo nastopajočih s klepetom, smehom ali s kakšnim ropotanjem.
4. Med koncertom ne zapuščamo dvorane.
5. Vse elektronske naprave (telefone, fotoaparate...) izključimo ali jih pustimo doma.
6. Med pavzami ne ploskamo, saj s tem motimo nastopajoče. Po navadi počakamo, da se nastopajoči priklonijo.
7. Ob koncu koncerta vse nastopajoče nagradimo z aplavzom.

KONCERTNI BONTON:

PRIMERNO SE
OBLEČEMO IN
UREDIMO

NA KONCERT NE ZAMUJAMO

UGASNEMO
MOBILNE
TELEFONE

MIRNO IN TIHO
POSLUŠAMO

KONCERTA NE ZAPUŠČAMO
PREDČASNO

60 LET

GLASBENA ŠOLA ORMOŽ

NASTOPAJOČE
NAGRADIMO S
PLOSKANJEM

Avtorica slik:
LINA ŠNAJDER

Še enkrat si oglej
koncertni bonton.
Ali si si zapomnil
vsa pravila?
Poskusi jih še
enkrat prebrati s
pomočjo sličic.

SKUPINE GLASBIL

V ORKESTRU nastopajo torej glasbeniki, ki igrajo različna glasbila.

Pa spoznajmo SKUPINE GLASBIL.

SKUPINA GLASBIL	GLASBILA
godala	
pihala	
trobila	
tolkala	
glasbila s tipkami	
brenkala	

Zaigramo na
različna
glasbila...

GODALA

Godala so strunska glasbila. To pomeni, da daje zvok ena ali več napetih strun.

Godala so
violina,
viola,
violončelo
in
kontrabas.

Pri godalih z nihanjem strune nastaja zvok.

Godala proizvajajo zvok z lokom, s katerim godelimo po strunah. Po tem so dobila GODALA tudi ime.

VIOLINA

VIOLA

VIOLONČELO

KONTRABAS

Violina lahko doseže višji zvok, kontrabas pa dosega zelo nizke tone.

PIHALA

Pihala so glasbila, ki ustvarjajo zvok tako, da glasbenik pihne zrak v ustnik.

Po takšnem igranju so pihala dobila tudi ime.

Ko pihnemo v ustnik, s tem zračni steber v notranjosti pihala zaniha. Če je frekvenca nihanja enakomerna, zaslišimo lep ton.

SAKSOFON

KLARINET

OBOA

PREČNA
FLAVTA

PIHALA so
flavta (kljunasta,
prečna)
klarinet,
oboa,
fagot.

FAGOT

KLJUNASTA
FLAVTA

TROBILA

Trobila so cevasta glasbila, ki proizvajajo zvok tako, da glasbenik s pihanjem zraka povzroči vibracijo ustrezno napetih ustnic, ki se v glasbilu pretvori v zvok.

Od pihal se razlikujejo po tem, da imajo pihala ravno in pogosto leseno cev, **trobila pa imajo okroglasto zavito kovinsko cilindrično cev**, ki se na koncu razširi.

BAS ali TUBA

POZAVNA

TROBENTA

TROBILA so
trobenta,
pozavna,
rog,
bas oz. tuba.

ROG

TAMBURIN

ČINELE

TRIANGEL

VELIK BOBEN

PALČKE

ZVONČKI

TOLKALA

Tolkala so glasbila, na katera igramo tako, da z roko ali s tolkalci udarjamo nanje.

Višina tona je odvisna od **velikosti** glasbila oz. opne.

V primerjavi z ostalimi instrumenti, najdemo pri tolkalih največ različnih vrst instrumentov.

TOLKALA so bobni (velik, mali), timpani (pavke), palčke, tamburin, činele in triangel, metalofon, ksilofon...

METALOFON

TIMPANI- PAVKE

KSILOFON

GLASBILA S TIPKAMI

KLAVIRSKA
HARMONIKA

KLAVIR

ORGLE

Glasbila s tipkami so tista, ki imajo klaviaturo, po kateri glasbenik igra s pritiski prstov.

V ORKESTRU se pojavita le KLAVIR in SINTETIZATOR. Občasno lahko tudi harmonika.

GLASBILA S TIPKAMI
SO
harmonika,
(diatonična, klavirska)
klavir (piano,
koncertni),
orgle,
sintetizator

DIATONIČNA
HARMONIKA

SINTETIZATOR

BRENKALA

Za brenkala je značilno, da imajo strune, na katere brenkamo. Sodijo torej med strunske inštrumente.

KITARA

CITRE

MANDOLINA

**BRENKALA so
harfa,
kitara,
citre,
mandolina...**

HARFA

V ORKESTRU se pojavi le harfa.

Harfa je prastaro strunsko glasbilo, ki ima od 45 do 47 strun, trikotni trup in pedala.

Orkester vodi DIRIGENT.

Največji orkester je
SIMFONIČNI ORKESTER.

**Orkester je glasbeni
sestav, kjer igrajo
različne skupine
glasbil.**

Glasbila v orkestru imajo
poseben razpored.

Zapis v
zvezek

SKUPINE GLASBIL SO:

- **GODALA**
- **PIHALA**
- **TROBILA**
- **TOLKALA**
- **GLASBILA S
TIPKAMI**
- **BRENKALA**
(Naštej jih nekaj.)

**ORKESTER,
GLASBILA**

**NA KONCERTU
velja poseben
koncertni bonton.**

